

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальності
МЕОНС 8.04010601 – «Екологія та охорона
навколишнього середовища»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни **«Методика викладання у вищій школі»** (для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальності МЕОНС 8.04010601 – «Екологія та охорона навколишнього середовища») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: І. П. Дроздова. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 16 с.

Укладач: І. П. Дроздова

Рецензент: доц., к. псих. н. І. М. Золотарьова

Програми побудовано за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою мовної підготовки, педагогіки і психології,
(протокол № 1 від 25.08.2011 р.).

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	10
2.2. Зміст дисципліни.....	10
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	11
2.2.2. Лекційний курс.....	11
2.2.3. Практичні заняття.....	12
2.2.4. Індивідуальні заняття.....	12
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	13
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	14
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	14

ВСТУП

Дисципліна „Методика викладання у вищій школі” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки магістра навчання за спеціальністю МЕОНС 804010601 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», Харків, 2004;
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки магістра спеціальності МЕОНС 804010601 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»), Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою мовної підготовки, педагогіки та психології (протокол № 1 від 25.09.2011р.) та Вченою радою факультету менеджменту (протокол № 1 від 30.08.2011 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

ознайомлення із сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі, методологією розробки методичних матеріалів до викладання та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні:

сучасні методики викладання навчальних дисциплін, що використовуються у вищих навчальних закладах.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Філософія, соціологія, психологія, українська мова професійного спілкування	Вихідна

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП):

Модуль: «Методика викладання у вищій школі».(2/72)

Змістовий модуль (ЗМ) 1. Система, зміст вищої освіти в Україні. Тенденції та перспективи розвитку. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу. Удосконалення методів і форм організації навчання. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу

Змістовий модуль (ЗМ) 2. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль. Критерії якості навчання. Діагностика знань. Дистанційні технології навчання. Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика. Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
1.1. Засвоювати та реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з уважним ставленням до різних культур, релігій, до ідеї збереження миру, неухильного дотримання прав людиною	Виробнича, соціально-виробнича	Навчальна, морально-етична
1.2. Критично оцінювати та прогнозувати політичні, економічні, екологічні, культурні та інші події та явища.	Виробнича, соціально-виробнича	Когнітивна
1.3. Дотримуватися загально-прийнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах та в суспільстві, сприяти зміцненню моральних засад суспільства, у житті та діяльності орієнтуватися на загальнолюдські цінності.	Виробнича, соціально-виробнича	Етична, морально-етична
1.4. Протистояти проявам расової, національної, статевої, вікової дискримінації.	Виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	Етична, морально-етична
1.5. Захищати інтереси держави, поєднувати та взаємоузгоджувати суспільні, колективні, індивідуальні інтереси.	Виробнича, соціально-виробнича	Виконавська (проектувальна, організаційна, управлінська, технічна
1.6. Дотримуватися етики ділового спілкування.	Виробнича, соціально-виробнича	Етична

1	2	3
1.7. Протидіяти маніпуляціям, долати бар'єри спілкування, спілкуватися з «важкими» людьми.	Виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	Етична, морально-етична, організаційна
1.8. Використовувати різні методи та прийоми самовиховання.	Виробнича, соціально-виробнича	проектувальна, організаційна, виконавська
1.9. Розвивати потенціал лідера, підприємливість і вміння йти на виправданий ризик.	Виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова	управлінська, організаційна.
2.1. Систематично читати літературу за фахом(у тому числі й зарубіжну), складати реферат, анотацію.	Виробнича, соціально-виробнича	організаційна, управлінська, технічна
2.2. Оцінювати й обирати оптимальне поєднання форм постійного підвищення власної кваліфікації.	Виробнича, соціально-виробнича..	проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 1993.
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Ученик для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2002.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 1989.
4. Педагогічна майстерність: Підручник/ І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004.
5. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К., Либідь, 2003.
8. Навчальний посібник з основ психології та педагогіки. – Уклад.: Дроздова І.П. – Харків: ХДАМГ, 2008.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Мета курсу «Методика викладання у вищій школі» – ознайомлення із сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі, методологією розробки методичних матеріалів до викладання та формування вмінь щодо проведення всіх форм занять. *Предметом вивчення* у дисципліні є сучасні методики викладання навчальних дисциплін, які використовуються у вищих навчальних закладах.

Із цією метою пропонується ознайомити магістрів з основними тенденціями та перспективами розвитку ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Ураховуючи особливості контингенту та специфіку дисципліни, формуються вміння добирати та використовувати передові прийоми, різноманітні дидактичні методи та інтенсивні технології викладання. Програма забезпечує рефлексивне управління процесом формування стійкого світогляду, правильного сприйняття сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культури.

Даний курс розрахований на 36 години, із них 18 години аудиторних занять (18 годин – лекції) і 18 годин – самостійна робота.

Аннотация программы учебной дисциплины

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Цель курса «Методика преподавания в высшей школе» – ознакомление с современными методиками преподавания дисциплин в высшей школе, методологией разработки методических материалов для преподавания и формирование умений проведения всех форм занятий. *Предметом изучения* в дисциплине являются современные методики преподавания учебных дисциплин, которые используются в высших учебных заведениях.

С этой целью предлагается ознакомить магистров с основными тенденциями и перспективами развития высшей школы и образования в условиях независимой Украины. Учитывая особенности контингента и

специфику дисциплины, формируются умения подбирать и использовать передовые приемы, разнообразные дидактические методы и интенсивные технологии преподавания. Программа обеспечивает рефлексивное управление процессом формирования стойкого мировоззрения, правильного восприятия современных проблем развития общества, человеческого бытия, духовной культуры.

Данный курс рассчитан на 36 часа, из них 18 часов аудиторных занятий (18 часов – лекции) и 18 часов – самостоятельная работа.

Annotation to the academic subject

METHODS OF ACADEMIC TRAINING AT HIGH EDUCATION INSTITUTIONS

The aim of the course « **Methods of academic training at high education institutions**» is to familiarize students with modern methods of academic training at high education institutions as well as methods of teaching materials designing for academic training and forming skills for conducting all forms of academic training. *The subject of studies* is modern methods of academic training used in the institutions of high learning.

With this aim it is suggested to familiarize Master degree students with the main trends and perspectives of high schools and other forms of education development under the conditions of independent Ukraine. Taking into account the contingent and the subject characteristics the skills for modern methods selection and using are formed as well as skills for choosing various didactic approaches and the technologies for intensive training. The programme provides a reflexive management for the process of a firm world outlook forming, a correct perception of modern problems for society development, humanity existence spiritual culture.

The course is designed for 36 hours, including 18 class hours (18 hours of lectures) and 18 hours of self-training.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, абрєвіатура)	Усього кредитів/годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
МЕОНС 804010601	1/36	9	18	18		–	18					3

2.2. Зміст дисципліни

(обов'язкова складова за СВО ХНАМГ ПНД та додаткова частина)

Модуль 1. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ (1/36)
(назва модулю) (кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Система, зміст вищої освіти в Україні. (0,5/18)
(назва змістового модулю) (кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи:

1. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.
2. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України.
Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти.
3. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу.
4. Удосконалення методів і форм організації навчання.
5. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.
6. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти.
7. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу.
8. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.

ЗМ 1.2. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. (0,5/18)
(назва змістового модулю) (кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи:

1. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль.
2. Критерії якості навчання. Діагностика знань.
3. Дистанційні технології навчання.
4. Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес. Формування професійної культури сучасних спеціалістів
5. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.
6. Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Усього кредитів/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1/36	18	–	–	18
ЗМ 1.1	0,5	9	–		9
ЗМ 1.2	0,5	9	–		9

2.2.2. Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	МЕОНС 804010601
1	2
1. Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.	2
2. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України. Рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти	2
3. Демократизація як освітній принцип. Суспільна значущість демократизації навчального процесу.	2
4. Удосконалення методів і форм організації навчання. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	2
5. Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. Процес навчання та його психолого-педагогічні основи.	2
6. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та інноваційні технології навчання. Комп'ютерна підтримка навчального процесу.	2

Продовження табл.

1	2
7. Самостійна робота студентів: сутність, організація, контроль. Критерії якості навчання. Діагностика знань. Дистанційні технології навчання.	2
8. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.	2
9. Самоактуалізація особистості. Педагогічне спілкування.	2

2.2.3. Практичні (семінарські) заняття (денне навчання):

Відсутні

2.2.4. Індивідуальні завдання:

(реферати-повідомлення як виступи під час практичних занять)

(тематика, зміст та обсяг у годинах)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	МЕОНС 804010601
1	2
1. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	20 хв.
2. І-ІУ рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти (інститут, академія, університет)	20 хв.
3. Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	20 хв.
4. Студентство та формування його гуманітарної культури	15 хв.
5.. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та країнах СНГ (Росія, Білорусь, Казахстан)	10-15 хв.
6. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та США	10-15 хв.
7. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та країн Західної Європи (Німеччина, Франція, Великобританія, Італія).	10-15 хв.
8. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та Японії та країн Далекого Сходу.	10-15 хв.
9. Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі	10-15 хв.
10. Вплив сучасних інформаційних технологій на якість навчання системі вищої технічної освіти	10-15 хв.
11. Мова в інформаційному суспільстві в умовах педагогічного спілкування	10-15 хв.

Продовження табл.

1	2
12. Гендерний аспект міжкультурної комунікації сучасної педагогіки	10-15 хв.
13. Методи заохочення і покарання в історії педагогічної думки	15 хв.
14. Сучасні моделі процесу виховання та загальна характеристика їх складових	15 хв.
15. Педагогічна характеристика соціального середовища та його виховні функції	15 хв.
15. Психотехнологія застосування маніпулятивних засобів навчання	15 хв.
16. Види психологічного впливу на людей	10 хв.
17. Психологічні хитрощі-маніпуляції і основні засоби їх нейтралізації	10 хв.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	МЕОНС 804010601
1	2
1. Розвиток вищої освіти в Україні у зв'язку з приєднанням до Болонського процесу	1
2. I-IV рівні акредитації сучасних вищих закладів освіти (інститут, академія, університет)	1
3. Демократизація як освітній принцип в умовах незалежної України.	1
4. Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	1
5. Психолого-педагогічні основи процесу навчання	1
6. Дидактичні принципи та їх класифікація	0,5
7. Поняття про методи навчання: їх класифікація	0,5
8. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності	1
9. Психологічні фактори успішності навчання у ВНИЗ	1
10. Поняття педагогічної техніки: внутрішня і зовнішня техніка викладача вищої школи	1
11. Педагогічна ситуація і педагогічна задача	1
12. Методи та інноваційні технології навчання.	1
13. Інтернет-комунікації: проблеми і перспективи	1
14. Особливості самостійної роботи студентів в контексті впровадження мультимедійних технологій	1

Продовження табл.

1	2
15. Критерії якості навчання за модульно-рейтинговою системою.	1
16. Модель процесу виховання та характеристика її складових	0,5
17. Професійне самовизначення як життєва проблема особистості	0,5
18. Психологічне налаштування студентів на діалог на початку занять: досвід авторитарної і гуманістичної педагогіки	0,5
19. Порівняльна характеристика стилів спілкування викладачів вищої школи.	0,5
20. Вербальна та невербальна системи комунікації в сучасному суспільстві	0,5
21. Формування професійної культури сучасних спеціалістів.	0,5

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 – тестування, індивідуальні завдання (реферати-повідомлення як виступи під час практичних занять)	30
ЗМ 1.2 – тестування, індивідуальні завдання (реферати-повідомлення як виступи під час практичних занять)	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 – тестування/залік	40
<i>Усього за модулем 1</i>	<i>100%</i>

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. – К., 1993.	ЗМ 1.1-1.2
2. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Ученик для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 2002.	ЗМ 1.1-1.2
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 1989.	ЗМ 1.1-1.2

Продовження табл.

1	2
4. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. – К., 2001.	ЗМ 1.1-1.2
5. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2004.	ЗМ 1.1-1.2
2. Додаткові джерела <i>(довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)</i>	
1.Асмолов А.В. Психология личности. – М., 2002.	ЗМ 1.1-1.2
2. Дубровська Д.М. Основи психології. – Львів, 2001.	ЗМ 1.1-1.2
3.Краткий психологический словарь / Под ред. Петровского А.В. – М., 1985.	ЗМ 1.1-1.2
4. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К., Либідь, 2003.	ЗМ 1.1-1.2
3. Методичне забезпечення <i>(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відеоаудіоматеріалів, плакатів тощо)</i>	
1. Навчальний посібник з основ психології та педагогіки. – Уклад.: Дроздова І.П.- Харків: ХДАМГ, 2007.	ЗМ 1.1-1.2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Методика викладання у вищій школі»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальності
МЕОНС 8.04010601 – «Екологія та охорона
навколишнього середовища»)

Укладач: **ДРОЗДОВА** Ірина Петрівна

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 466 Р

Підп. до друку 14.11.2011 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 0,9
Тираж 10 пр.	Зам. № 7794

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.